

We wtorek w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku doradztwa Rolniczego odbyło się seminarium poświęcone rolniczemu handlowi detalicznemu i przepisom sanitarnym i finansowym dotyczącym tej dziedziny.

Od 1 stycznia 2019 roku została wprowadzona nowelizacja ustawy, która weszła w życie 1 stycznia 2017 r. – ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz.U.poz.1961). Zmiana dotyczy dwóch ustaw:

- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.²⁾)
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018 r. poz. 1541, 1669)

Podmioty, w tym rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne mogą prowadzić działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) po uprzedniej rejestracji, bez obowiązkowego zatwierdzenia, u powiatowego lekarza weterynarii (produkty pochodzenia zwierzęcego lub żywność złożona) lub państwowego powiatowego inspektora sanitarnego (żywność pochodzenia niezwierzęcego). W tym celu należy złożyć odpowiedni wniosek do ww. organów urzędowej kontroli żywności. Szczegółowe informacje na temat rejestracji rolniczego handlu detalicznego można uzyskać u właściwego ze względu na siedzibę zakładu lub miejsce prowadzenia działalności powiatowego lekarza weterynarii lub państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Rolniczy handel detaliczny to jedna z form handlu detalicznego w ramach którego możliwe jest m.in. przetwórstwo i zbywanie wytworzonej żywności konsumentom końcowym. Warunkiem jest, aby taka żywność pochodziła w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu, a sprzedaż musi odbywać się z zachowaniem limitów wskazanych w rozporządzeniu oraz limitu przychodów z takiej sprzedaży do kwoty 40 000 zł, o ile producent chce korzystać z preferencji podatkowych.

Przepisy wprowadzone ww. ustawą określają:

zasady prowadzenia działalności w „ramach rolniczego handlu detalicznego”,
kompetencje organów właściwych do sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem i kontrolą jakości żywności produkowanej w ramach RHD,
zasady preferencji podatkowych dla producentów rolnych prowadzących RHD.

Zgodnie z wprowadzonymi zmianami rolniczy handel detaliczny to – handel detaliczny w rozumieniu art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 178/2002, polegający na produkcji żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym i zbywaniu takiej żywności:

- a) konsumentowi finalnemu, o którym mowa w art. 3 ust. 18 rozporządzenia nr 178/2002 czyli „ostatecznego konsumenta środka spożywczego, który nie wykorzystuje żywności w ramach działalności przedsiębiorstwa spożywczego”, lub
- b) do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego”.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 178/2002:

„handel detaliczny” oznacza obsługę i/lub przetwarzanie żywności i jej przechowywanie w punkcie sprzedaży lub w punkcie dostaw dla konsumenta finalnego,
„żywność” (lub „środek spożywczy”) oznacza jakiejkolwiek substancje lub produkty, przetworzone, częściowo przetworzone lub nieprzetworzone, przeznaczone do spożycia przez ludzi lub, których spożycia przez ludzi można się spodziewać,
„konsument finalny” oznacza konsumenta środka spożywczego, który nie wykorzystuje żywności w ramach działalności przedsiębiorstwa sektora żywnościowego.
Zatem w ramach RHD możliwe jest zbywanie surowców (produktów produkcji pierwotnej) oraz żywności przetworzonej (produkty mięsne, produkty mleczne, produkty złożone, przetwory z owoców i warzyw, pieczywo...) konsumentowi końcowemu oraz do zakładów prowadzących handel detaliczny czyli sklepów, restauracji i stołówek z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego.

Nadzór nad bezpieczeństwem żywności produkowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego sprawują:

1. Inspekcja Weterynaryjna – produkty pochodzenia zwierzęcego i żywności złożonej (zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego);
2. Państwowa Inspekcja Sanitarna – produkty pochodzenia niezwierzęcego.

Wymagania higieniczne określone w rozporządzeniu nr 852/2004 powinny być stosowane w sposób elastyczny biorąc pod uwagę zakres prowadzonej działalności, wielkość zakładu i jego

specyfikę. Przepisy te przewidują między innymi, że w przypadku gdy produkcja prowadzona jest przy wykorzystaniu pomieszczeń używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne (np. przy wykorzystaniu sprzętu i urządzeń gospodarstwa domowego w kuchni domowej), zamiast wymogów określonych w załączniku II w rozdziale I i II ww. rozporządzenia, obowiązują wymogi określone w jego załączniku II w rozdziale III (uproszczone wymagania higieniczne). Są to wymagania podstawowe, określające ogólne wymogi, które muszą być spełnione aby został osiągnięty cel jakim jest bezpieczeństwo żywności.

W każdym miejscu zbywania żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego umieszcza się w sposób czytelny i widoczny dla konsumenta:

napis „rolniczy handel detaliczny”, który uwzględnia:

- imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny**
- adres miejsca prowadzenia produkcji żywności**
- weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny (w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności złożonej).**

Żywność sprzedawana w ramach rolniczego handlu detalicznego musi spełniać wymagania w zakresie oznakowania, stosownie do przepisów określonych w rozporządzeniu nr 1169/2011, rozporządzeniu w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych oraz rozporządzeniu w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu znakowania niektórych grup i rodzajów artykułów rolno-spożywczych kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej.

W zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych należy zwrócić uwagę na konieczność spełnienia szczegółowych wymagań w przypadku produktów takich jak soki, nektary owocowe, dżemy, galaretki, konfitury itp. przetwory owocowe, miody, ziemniaki, które zostały określone w przepisach odpowiednich rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W przypadku zamiaru prowadzenia produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia niezwierzęcego należy dokonać rejestracji u terenowo właściwego państwowego powiatowego lub granicznego inspektora sanitarnego. Wniosek o wpis zakładu do rejestru zakładów należy złożyć w formie pisemnej, w terminie co najmniej 14 dni przed dniem

rozpoczęcia planowanej działalności. Wzór wniosku o rejestrację określa załącznik nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2007 r. w sprawie wzorów dokumentów dotyczących rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność podlegającą urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W ramach RHD możliwa jest produkcja i sprzedaż konsumentom końcowym produktów zwierzęcych i „złożonych”:

mleka surowego i siary
surowej śmietany
jaj od drobiu i od ptaków bezgrzebieniowych
produktów pszczelich nieprzetworzonych
produktów rybołówstwa/ przetworzonych produktów rybołówstwa
żywych ślimaków lądowych
świeżego mięsa
produktów mięsnych (np. szynki, pasztety, kielbasy)
produktów mlecznych (np. ser, jogurt, masło)
produktów jajecznych
gotowych posiłków (potrawy) z produktów pochodzenia zwierzęcego
wyrobów garmażeryjnych stanowiących produkty złożone (np. pierogi z mięsem, serem, gołąbki, sałatki warzywno-mięsne)

W ramach RHD możliwa jest również produkcja i sprzedaż konsumentom końcowym produktów niezwierzęcych:

surowców roślinnych
przetworów z owoców i warzyw (np. soki owocowe, dżemy, owoce suszone, kiszonki, marynaty i soki warzywne)
przetworów zbożowych (np. mąki, kasze, płatki, otręby)
pieczywa, pieczywa cukierniczego, ciast i ciastek
przypraw
koncentratów spożywczych
olejów
gotowych posiłków (potraw) (np. nie mięsne pierogi, kopytka i kluski śląskie, knedle z owocami, placki ziemniaczane)
napoi bezalkoholowych

Podmiot prowadzący RHD ma obowiązek prowadzenia i przechowywania dokumentacji umożliwiającej określenie ilości żywności zbywanej rocznie w ramach takiego handlu, odrębnie za każdy rok kalendarzowy.

Dokumentacja musi zawierać następujące informacje:

numer kolejnego wpisu

datę zbycia żywności

ilość i rodzaj zbywanej żywności

W kontekście przepisów podatkowych kryteria obejmują:

zwolnienie przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyłączeniem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, do kwoty 40 000 zł rocznie, w ilościach nieprzekraczających maksymalnych limitów określonych w rozporządzeniu

sposób dokumentowania sprzedaży

zakaz zatrudniania osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze (wyjątki – ubój zwierząt rzeźnych i obróbka poubojowa tych zwierząt, w tym również rozbiór, podział i klasyfikacja mięsa, przemiał zbóż, wytlóczenie oleju lub soku oraz sprzedaż podczas wystaw, festynów, targów).

Sprzedaż może następować wyłącznie w miejscach:

w których produkty zostały wytworzone (np. w gospodarstwie) lub

przeznaczonych do prowadzenia handlu (np. targowisko)

zbywanie żywności do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego odbywa się, jeżeli zakłady te są zlokalizowane na obszarze województwa, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji tej żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego lub na obszarach powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem.

ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyłączeniem wody (za produkt roślinny pochodzący z własnej uprawy uważa się również mąkę, kaszę, płatki, otręby, oleje i soki wytworzone z surowców pochodzących z własnej uprawy)

prowadzona jest ewidencja sprzedaży żywności odrębnie za każdy rok podatkowy, która zawiera co najmniej: numer kolejnego wpisu, datę uzyskania przychodu, kwotę przychodu, przychód narastająco od początku roku oraz rodzaj i ilość przetworzonych produktów. Dienne przychody muszą być ewidencjonowane w dniu sprzedaży.

Uzyskany w roku podatkowym przychód ze sprzedaży produktów przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych powyżej limitu 40 000 zł podatnik może opodatkować 2% ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, pod warunkiem dokonania stosownego oświadczenia do urzędu skarbowego. Do rolniczego handlu detalicznego, w zakresie objętym ww. zwolnieniem podatkowym, nie mają także

zastosowania przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829, z późn.zm.).

Warto sięgnąć do poradnika Głównego Inspektora Sanitarnego, dostępnego [tutaj](#)